Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Українська мова не прийшла на ці терени, а виросла з українських сердець сотень поколінь...
Павло Гриценко, директор інституту української мови НАНУ

№ 39 (301) 21 жовтня 2010 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

НАБАТ

МОВА

У Софійському храмі
молиться Оранта,
Кров у зорях видно –
йде страшна доба.
Знов російську мову
в мову окупанта
Обертає служба владного раба.

Знов закон готують
куплені нардепи,
Царськими дяками
писаний стокрот,
Щоб завмерли
дзвони Хмеля і Мазепи,
Щоб язик розрізав
сам собі народ.

Здобули ми волю
й віддали хахлові.
А де наша мова,
знята із хреста?
Йде на хрест під свисти
й насміхи совкові,
Пута шовком шиті,
на скабі – уста.

Молиться Оранта,
ставши на коліна,
Будем повторяти,
стоячи навкруг:
Мова – то свобода,
мова – то Вкраїна,
Мова – то держава,
то безсмертя дух!

Вчуйте нас, народи,
мовами своїми
Плекані, натхненні і повік живі,
Хочем розмовляти
не як мертві міми
З вами у Нью-Йорку,
в Римі, чи в Москві.

Ні, ми не двомовні
люди-недоріки,
Ми – із цього світу,
знаєм сотні мов.
Але наша мова, дана нам навіки,
То – земля, де предків
не змовкає кров.

Ми помрем за неї
на майдані Львова,
На полтавському полі,
як було не раз.
Ми помрем і встанем,
нас покличе мова,
Що не вмре ніколи,
як звелів Тарас!

Дмитро ПАВЛИЧКО

ВИБОРИ-2010

НА БУДЬ-ЯКИЙ СМАК

36 партій зареєстровані на вибори до Івано-Франківської облради.

«Івано-Франківська обласна виборча комісія зареєструвала по багатомандатному виборчому округу 36 політичних партій на вибори до Івано-Франківської обласної ради», – повідомив на прес-конференції голова комісії Олег Пилип'юк. «У кількісному відношенні – це 601 кандидат у депутати до Івано-Франківської обласної ради», – заявив він.

Крім того, зазначив О. Пилип'юк, по одномандатних мажоритарних округах комісія зареєструвала 537 кандидатів у депутати до облради. Він повідомив, що обласна виборча комісія відмовила у реєстрації Патріотичній партії України, оскільки подані нею документи не відповідали вимогам законодавства. Але при цьому він уточнив, що представники цієї партії зареєстровані як кандидати в депутати до облради по одномандатних мажоритарних округах.

В Івано-Франківській області обирається 57 депутатів – по багатомандатному округу і 57 – по одномандатних мажоритарних виборчих округах, 1020 виборчих дільниць.

Нагадаємо, Івано-Франківська облрада зменшила склад депутатського корпусу наступного скликання із 120 до 114 депутатів.

БЮЛЕТЕНІ ВИГОТОВИТЬ ПРИВАТНИК

Понад 1 мільйон бюлетенів виготовить приватна друкарня «Кубекс». Загалом буде видруковано 1 млн. 72 тисячі бюлетенів.

НОВИНИ: КОРОТКО

НОВОСІЛЛЯ

ОНОВИЛИ ОСЕЛЮ ДУХУ

У с. Залуква Галицького району урочисто відкрили оновлений будинок культури. Цей захід став великою подією в житті села, справжнім святом для місцевої громади. Оновлений будинок культури завдяки спільним зусиллям органів державної влади, місцевого самоврядування та меценатів довго тішитиме своїх відвідувачів, стане місцем занять гуртків і громадських організацій. За короткий час приміщення реконструювали й забезпечили його новітньою системою опалення. Все зроблене з дотриманням сучасних енергозберігаючих технологій.

На відкритті будинку культури виступили голова Галицької районної державної адміністрації Г. Івасишин, сільський голова Залукви М. Медвідь, парох о. В. Завірач, директор будинку культури Н. Белей. Усім, хто найбільше приклався до відновлення будинку культури, вручили грамоти й премії Галицької райдержадміністрації. Від Івано-Франківської облдержадміністрації для будинку культури подарували підбірку книг.

Завершенням свята став чудовий концерт, на якому громаду села вітала Цариця Осінь та місцеві самодіяльні колективи.

А. Ч.

ЮВІЛЕЇ

СУРМАЧ «СУРМИ»

У Івано-Франківській обласній філармонії відбулася академія до 60-річчя творчої діяльності Богдана Волосянка та 45-річчя чоловічої хорової капели «Сурма». Ювілярів вітали заступник голови обласної державної адміністрації Роман Іваницький, міський голова Івано-Франківська Віктор Анушкевичус, представники громадськості, шанувальники талантів виконавців.

Богдан Волосянко народився у жовтні 1930 р. в Варшаві, став українським лікарем, хоровим диригентом, педагогом. Він – заслужений працівник культури України, кандидат медичних наук, доцент кафедри госпітальної терапії Івано-Франківського національного медичного університету. Музику вивчав приватно, диригування – у Дмитра Котка. Керівник хорів у с. Кривотули, капели в с. Радча, чоловічої капели «Сурма». У творчому доробку Б. Волосянка понад 50 обробок українських народних пісень для чоловічого хору. Автор багатьох наукових статей. Під його керівництвом «Сурма» стала лауреатом багатьох фестивалів, пропагує українську пісню як в Україні, так і за її межами.

Наш кор.

СОЦІАЛКА

НАРЕШТІ ЗІГРІЄМОСЬ

У селі Хмелева Чернелицької сільської ради Городенківського району запалав газовий факел.

Як зазначає начальник районного управління з експлуатації газового господарства Любомир Петришин, будівництво підвідного та розподільчого газопроводів тут здійснене за кошти НАК «Нафтогаз України».

Підвідний газопровід до Хмелеви з Чернилиці, а це 9 км, розпочали будувати в 2008 році; у вересні 2009-го завершили. Навесні цього року розпочалися роботи з підведення газових труб до осель хмелівчан, теж коштом НАК «Нафтогаз України».

Зданий розвідний газопровід обслуговуватиме 130 хат хмелівчан.

За даними Городенківського райуправління з експлуатації газового господарства, у Городенківському районі залишилися негазифікованими два села – Уніж і Монастирок, що входять до Луківської сільради.

На свято Покрови у Ценжеві Тисменицького району відбувалися урочистості з введення в експлуатацію більш ніж 3-кілометрового підвідного газопроводу, що дасть можливість газифікувати 334 сільські двори.

За даними головного управління реґіонального розвитку та будівництва облдержадміністрації, на будівництво підвідного газопроводу в Ценжеві освоєно 252 тис. грн., в тому числі, у 2009 році – 126 тис. грн. за рахунок коштів НАК «Нафтогаз України».

ЩОБИ СЛАВА НЕ ПРОПАЛА

ПАМ'ЯТНИК КРУТЯНЦЮ

У с. Тяпче Долинського району відкрили пам'ятник уродженцю села Миколі Корпану. В літописі села його ім'я як одного з видатних борців за незалежність України записане золотими літерами. Він був одним із тих борців, які в січні 1918 р. вели нерівний бій біля станції Крути, захищаючи Київ від більшовиків. Після загибелі героя, його тіло було урочисто поховане разом із 18-ма побратимами на Аскольдовій могилі в Києві.

Для вшанування пам'яті М. Корпана громада села встановила пам'ятник, автором якого є Богдан Фреїв.

ТАК ДУМАЮ

А ЩО ЗА ПРОГРАМОЮ?..

Знайомишся з програмами кандидатів на голову міста й депутатів міської ради і складається враження, що писалися вони одним політтехнологом. Усі вони, якщо сядуть в омріяне крісло, будуть займатися глобальними проблемами, а не конкретними, болючими для мешканців міста питаннями. Всі робитимуть дороги. Питається – за які кошти? Бюджетні. А де їх узяти? Хіба вони всі – новоявлені мільярдери?

Візьміть, приміром, програму кандидата на голову міста Ігоря Прокопіва. Він усе знизить на 30 відсотків, за винятком тарифів на тепло. Пан Ігор про це навіть не згадує. А мав розставити пріоритети в проблемах міста.

Запитайте будь-кого з жителів нашого європейського міста, що найбільше його пече. Він скаже: «економічно обґрунтовані» тарифи на тепло. Це хвилює кожного мешканця, за винятком «власть імущих». Адже міністр ЖКХ попереднього Уряду пан Кириченко й заступник міністра економіки в 2005 р. стверджують, що тарифи завищені в рази. Ось конкретний приклад **у Києві – 1 Гкал тепла коштує трохи більше 200 грн., а в нашому обласному центрі – понад 600 грн.** А що – в Києві зарплата менша ніж у нас? Ці ж панове стверджують, що згори донизу в тарифах діє корупційна схема...

Ось що народ говорить про таку діяльність влади: «Уряд давно засвоїв, що найлегше відібрати гроші в бідних. Звичайно, грошей у бідних небагато, але ж їх зате багато». За роки незалежності жоден голова міста не став на бік мешканців, а завжди захищає інтереси монополіста, чи-то «Теплокомуненерґо», чи-то служб із вивезення сміття, чи перевізників...

А що повинен зробити в першу чергу кандидат на голову міста? Першим пунктом його програми мав би бути такий: збільшити коефіцієнт корисної дії котельного обладнання, яке вже відпрацювало свій час на 30 відсотків і знизити тарифи на 30 відсотків. Адже пан Прокопів знає затрати на виробництво одиниці тепла. Виробляємо тепло в Гкал, а продаємо в м^2. Так не роблять навіть в Африці. Вся Європа має лічильники тепла на кожній батареї, а перед лічильником вентиль, яким коригується подача тепла. І кожний споживач бере тепло в залежності від потреб і глибини кишені. Таким чином, економить споживач, а не виробник тепла. І тоді економія газу буде в рази!

Чому споживач повинен вірити тому, що написав виробник? Я маю вірити тільки лічильнику. А де наше право у виборі постачальника тепла? Заступник голови уряду Тігіпко нещодавно сказав, що це – законне право покупця. Тобто покупець вибирає постачальника тепла – чи це централізоване, чи індивідуальне, а чи обиватель грітиметься з допомогою електричної енергії. І ще сказав, що обов'язкове оснащення індивідуальними лічильниками має здійснити постачальник послуг.

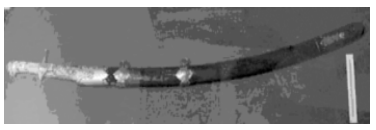
У нас 9000 мешканцям міста, які звернулися в минулому році до міської ради за дозволом на індивідуальне теплопостачання, відмовили. Уявляєте, як треба набриднути людям зі своїми послугами, що навіть бідний наш пенсіонер готовий навіть у борг знайти 15 чи й 20 тисяч лиш би не мати з ними нічого спільного.

І вирішення цього нагального питання мало бути в програмі кожного кандидата. Але, на жаль, жодний з них про це не говорить. Чи потрібні нам такі керманичі?

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс **91083**

СПОДІВАННЯ

ЗА ОБМАН НАРОДУ – СМЕРТЬ!

Що більше владна верхівка розповідає про свої успіхи в державотворенні, то очевидніша деґрадація державних функцій. Допродуються останні стратегічні підприємства, влада втрачає здатність керувати економікою. Вона не контролює державні кордони, тому в нас – навала нелеґальних міґрантів. Вона не контролює **якість харчових продуктів і медикаментів.** Вона не забезпечує справедливість, **судова система перетворилася на бізнес-структуру.** Офіційний прожитковий мінімум ґарантує не розвиток, а вимирання. Недавній скандал навколо масової примусової вакцинації виявив, що Міністерство охорони здоров'я – це головна **причина епідемій** туберкульозу та СНІДу.

Найпростіше сказати, що нами керують паразити, некомпетентні начальники, злочинці та моральні виродки. А яким чином вони сконцентрувалися на вершині влади? Суспільство вже усвідомлює, що перша-причина – у відповідальності.

По-перше, право керувати має лише той, хто відповідає за результати свого керування.

По-друге, відповідальність буває лише особиста: де відповідає більше двох, там не відповідає ніхто.

По-третє, рівень відповідальності повинен відповідати рівню повноважень: керуєш матеріальними ресурсами – відповідай власним майном, керуєш свободою громадян – відповідай своєю свободою.

Це природний фундамент будь-якої організованої системи. Розпад нинішньої системи державного управління викликаний тим, що вона протиприродна. У нас немає відповідального керівника держави, тому панує колективна безвідповідальність. Але якщо він з'явиться, тоді все невимушено стане на свої місця.

Уявіть собі, що на найближчих виборах українці замість безвідповідальних Президента й Верховної Ради вибрали Гетьмана. Гетьман – це відповідальний президент, який в рамках Конституції видає накази й особисто відповідає за їх виконання. Тобто несе відповідальність за результати свого правління власним майном і майном своєї родини, а також власною свободою. Під час передвиборної кампанії кандидат на гетьманську посаду сам пропонує показники державного розвитку, які має намір досягти, й санкції за їх невиконання. Головний показник – індекс якості життя громадян за методикою ООН, що визначає добробут, рівень культури і національне здоров'я. Наприклад, виконаю на 100 відсотків – отримаю щедре довічне державне утримання й матиму право на переобрання, на 70 відсотків – конфіскація майна, на 50 відсотків – ув'язнення на визначений термін із конфіскацією, менше 30 відсотків – те ж саме плюс довічне ув'язнення. В останньому пункті серйозно налаштований кандидат запропонує для себе смертну кару – це значно посилить його авторитет і управлінську ефективність, надасть його владі ознак сакральності. І це відповідатиме українській традиції, коли невдалого гетьмана могли «покарати на горло» відразу ж після закінчення строку його повноважень.

Після обрання такого кандидата на посаду Гетьмана його передвиборча програма автоматично перетворюється на юридичний договір Гетьмана з народом – конституційний Закон, обов'язковий до виконання. Що сам запланував, те й отримаєш за плодами своєї діяльності. Все добровільно, прозоро і справедливо. А тепер уявіть, що робитиме Гетьман, вставлений у таку систему реальної відповідальності.

По-перше, він оточить себе розумними людьми, спроможними готувати ефективні рішення. Автоматично виникає запит на вчених, організаторів і кваліфікованих виконавців. Всілякі підлабузники й імітатори будуть безжально усунені від механізму підготовки та виконання рішень.

По-друге, на найвищому рівні буде ліквідована корупція. Який сенс Гетьману за хабарі ухвалювати шкідливі для держави рішення, якщо через це його можуть стратити. Жодних «любих друзів», жодних «газових схем» і «прихватизацій»! Керувати будуть лише ті, хто чесно працює на мету держави – щоб українці були здорові, культурні й багаті, і щоб їх було багато.

По-третє, таку ж систему відповідальності Гетьман запровадить на всіх рівнях державного управління. Інакше він не зможе ефективно керувати.

По-четверте, він скасує все, що ослаблює і вбиває його народ: примусові щеплення, неякісні продукти харчування, пропаґанду алкоголю, тютюну та наркотиків, брудний і брехливий інформаційний простір. Натомість він просуватиме масову фізкультуру, здоровий спосіб життя, профілактичну медицину, дитячу творчість, якісну безкоштовну освіту – все, що робить людину досконалішою духом і тілом.

По-п'яте, він зламає станові перегородки й відкриє простір для самореалізації талановитих людей, активує «соціальні ліфти» для підняття нагору розумніших і працьовитіших. Він просто змушений буде зробити таку соціальну революцію, інакше йому не буде на кого опертися для виконання свого Договору з народом. Вимушена міґрація зникне як жахливий сон – українські таланти зможуть працювати в Україні на Україну й отримувати за це гідну винагороду.

Реальна особиста відповідальність за розвиток держави стане потужним арґументом у зовнішній політиці Гетьмана. Жодних дешевих розпродажів і «взаємовигідних відкатів»! «Чому?» – здивуються іноземні діяді й тьоті на переговорах з Гетьманом. «Тому що!..» – і красномовний жест долонею по гетьманському горлу.

Хто зможе йому заперечити? Що йому запропонують ціннішого за життя?

Особиста відповідальність на всіх рівнях державної влади – ось ключ до розв'язання фундаментальних проблем України. Всі ж нинішні розмови про парламентські кризи, «каоліції» та опозиції – це лише імітація державницької роботи й ширма для паразитів. «Хто особисто відповідає за справу?» – з цього запитання треба починати обговорення будь-яких пропозицій: у політиці, бізнесі, охороні здоров'я, культурі. Не отримуєте чіткої відповіді – розвертайтеся й не витрачайте час на черговий «лохотрон». Незабаром Україну очікують дострокові вибори. Нас аґітуватимуть обрати 450 «слуг народу». Тільки одне запитання:

– Вони особисто відповідатимуть за стан справ у державі?

– Ну, як вам сказати... Це ж колективний орган...

– До побачення!

Нас аґітуватимуть обрати всенародного Президента, ґаранта і таке інше. Лише одне запитання:

– А він відповідатиме за результати свого правління своїм майном і своєю свободою? В чому його ґарантії?

– Ну, розумієте... Моральна відповідальність...

– До побачення!

Вибори Президента мають сенс лише тоді, коли він буде особисто відповідальним Гетьманом. Вибори Верховної Ради мають сенс лише тоді, коли вона буде представницьким дорадчим органом при особисто відповідальному Гетьмані. Все інше – від лукавого.

Євген РОМАНИШИН,
заслужений лікар України,
заступник голови
ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
(За матеріалами Інтернет-видання «Народний оглядач»)

НА ТОМУ І СТІЙ

СТАНЬМО НА ЗАХИСТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Заява Організації оборони чотирьох свобод України на захист української мови

У Верховній Раді України зареєстрований антиукраїнський законопроект «Про мову в Україні», який проголошує українсько-російську двомовність. Погоджувальна рада парламенту мала 4 жовтня включити цей проект до порядку денного і, безсумнівно, прихильники Президента Віктора Януковича зробили б його законом.

Організація оборони чотирьох свобод України (ООЧСУ) створена в Америці на принципах Північноатлантичної хартії про права чотирьох свобод для всіх народів світу: свободи слова, свободи совісті, свободи від страху і свободи від злиднів, закликає все українство протестувати проти цього законопроекту, який стане початком тотальної русифікації українського народу. Українська мова як державна ґарантується Конституцією. Якщо ґарант Конституції Президент В. Янукович не виконає свого обов'язку, тоді народ сам мусить це зробити.

Ми віримо, що українське духовенство повинно прилучитися до цього протесту, бо з втратою рідної мови зникне українська культура, релігія і всі національні надбання нашого народу.

Ми закликаємо всю українську спільноту в Америці, з огляду на короткий час, вживати телефони й електронну пошту до своїх рідних і знайомих в Україні, щоб не ставилися байдуже до цього питання.

ВШАНУВАННЯ

З НАМИ ПРАВДА І СИЛА СВЯТАЯ

В золотавім серпанку осені приходить до нас свято повстанської слави. 14 жовтня, на Покрови, вся національно свідома громадськість України відзначає День Української Повстанської Армії.

З великими почестями відзначили свято УПА в селі Бортники, що на Тлумаччині. У сільській бібліотеці розгорнута велика викладка літератури «Вас оплакують роси у лузі», приурочена славі УПА, яку підготувала й пропаґує серед сельчан і насамперед серед сільської молоді бібліотекар Наталія Громадюк.

Під мелодію повстанських пісень у центрі села, біля могили січових стрільців, з ініціативи місцевого осередку товариства «Просвіта» відбувся мітинг-реквієм з участю о. Петра Третяка і сільського голови Ігора Гриновецького, членів «Молодої «Просвіти». Громада села взяла участь у літературно-мистецькій академії «Пам'ять про повстанську славу – вічна, як душа народу». Бортниківчани зі сльозами на очах слухали поетичні рядки про вірних синів і дочок рідної землі, які, здобуваючи волю й незалежність, навічно залишились молодими у пам'яті народу й лежать у безіменних могилах під березовими хрестами у лоні матері-України.

Мої односельці під час мітингу ганьбили сучасних політиків, керманичів держави, які не визнають воїнів УПА як борців за волю. А вони ж – національні герої, які боролись за нашу незалежність, і ми не дозволимо, щоб усілякі табачники викреслили з історії України героїчні подвиги Української Повстанської Армії.

Вічна слава Україні і її героям!

З нами Бог, з нами сила, з нами правда і воля святая!

Галина СЛОБОДЯН,
вчитель, голова місцевого осередку товариства «Просвіта» с. Бортники Тлумацького району

На світлині: громада с. Бортники на чолі з отцем Петром Третяком біля могили січових стрільців під час урочистостей, присвячених УПА.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

СТАНИСЛАВІВСЬКІ ВЕЖІ

В обласній універсальній науковій бібліотеці ім. І. Франка відбулась презентація книги інженера, державного службовця, краєзнавця Мирона Мицана «Станиславівські вежі». Видання належить до серії «Моє місто» й побачило світ у видавництві «Лілея-НВ».

Директор бібліотеки Людмила Бабій відзначила фаховість, змістовність книги й наголосила, що мова у ній не тільки про вежі в прямому значенні слова, а, перш за все, про вежі нашого духу й нашої небуденності, які творять красу й вічність нашого міста.

Автор книги Мирон Мицан розповів про високий культурний рівень нашого міста, в якому найвищою цінністю є книга. Про це свідчить велика кількість книгарень, видавництв і презентацій нових видань, таких як «Івано-Франківськ. Енциклопедичний словник», «200 вулиць Івано-Франківська» М. Головатого та інших. Він наголосив, що місто, яке повинно насичувати естетичною красою своїх мешканців, на жаль, цього не творить, бо кількість високопрофесійних витворів архітектури невпинно скорочується через самовільне «осучаснення». Але продуманою працею і непідкупною любов'ю, впевнений Мирон Мицан, можна вберегти історичну забудову, зробити місто ошатнішим і привабливішим.

Позитивні відгуки про презентовану книгу прозвучали з уст міського голови Віктора Анушкевичуса, депутата обласної ради Олександра Сича, академіка Володимира Качкана, істориків та краєзнавців Богдана Гавриліва, Михайла Головатого, Івана Бондарева, архітектора Зіновія Соколовського, мистецтвознавця й художника Мирослава Аронця, доцента Ганни Карась, голови обкому профспілок Ігоря Басюка та інших.

Н. К.

КНИГОНОВИНА

БІБЛІОМІСТ

Обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка (ОУНБ) за підтримки Міністерства культури і туризму України, громадських організацій США й України при фінансуванні Фундації Білла і Мелінди Гейтс успішно впроваджує програму «Бібліоміст».

На базі бібліотеки діє тренінґовий центр, обладнаний десятьма автоматизованими робочими місцями, а за сприяння голови облдержадміністрації створені комфортні умови для навчального процесу бібліотечних працівників Івано-Франківської області й здійснена проплата Інтернет-каналу. Тут пройшли навчання 40 фахівців Рожнятівської, Надвірнянської, Городенківської, Коломийської ЦБС, які спроможні сьогодні надавати місцевій громаді якісні інформаційні послуги, доступ до світових електронних ресурсів.

У рамках першого етапу програми «Бібліоміст» відкрили Інтернет-центри в Рожнятівській центральній районній бібліотеці, бібліотеках Брошнева-Осади, Нижнього Струтина, Липовиці. Виграли міні-конкурси бібліотеки с. Чесники Рогатинського та с. Ясень Рожнятівського районів, Тисменицька центральна районна бібліотека, які теж незабаром отримають ґрантову техніку.

Меценат Юрій Дерев'янко, дізнавшись про те, що бібліотечні працівники Надвірнянського району опанували новітні технології в тренінґовому центрі ОУНБ, подарував бібліотечним закладам необхідну комп'ютерну техніку для інформаційного обслуговування мешканців Надвірної, Делятина, Ланчина, Камінної і Тисменичан.

Щойно проголосили другий етап конкурсу «Організація нових бібліотечних послуг з використанням вільного доступу до Інтернету», який дасть змогу бібліотечним закладам у районних центрах і селах за підтримки місцевої влади відкрити Інтернет-центри.

А. Ч.

ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ

ОСНОВА УКРАЇНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ

Як ми вже повідомляли, в Коломиї на роздоріжжі вулиць Валової, Театральної та Вічевого майдану врочисто відкрили меморіальну плиту з барельєфом Кирила Трильовського. Встановлена вона на будинку, в якому він жив і працював на початку XX століття. Такий дарунок рідному місту запрезентували активні просвітяни – директор Коломийського педагогічного коледжу Валерій Ковтун та адвокат Михайло Петрів. Над барельєфом працював скульптор Роман Захарчук, над дизайном – Мирослав Ясінський, виконавці – Валерій Дідорак, Павло Челяда.

Виступає голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан Волковецький

По давній міській бруківці Театральної колись ходив Кирило Трильовський… Навчався в Коломийській гімназії. Громадсько-політичний діяч, адвокат, публіцист, поет, батько галицької «Січі» – пожежно-гімнастичного товариства, організованого 110 років тому в Заваллі на Снятинщині. Через два роки перше січове свято організували в Коломиї. Згодом із маленької завальської іскорки розгорілася ватра національно-визвольного руху в Галичині.

Він умів гуртувати навколо себе молодь, сіяти в їхні душі патріотичну кріпость, духовну наснагу, які сприяли національному прозрінню українського народу. Був організатором селянських страйків, першого кооперативу в Спасі на Коломийщині, різноманітних товариств, гуртків, читалень. Голова центральної управи «Січей», обирався депутатом австрійського парламенту у Відні, Галицького сейму у Львові, організував перші військові підрозділи Українських січових стрільців, голова Бойової управи Легіону УСС, входив до Всеукраїнської національної ради уряду ЗУНР. У Коломиї редагував і видавав не один часопис. Серед них: «Громада», «Зоря», «Хлопська правда», «Громадський голос», «Січовий голос»…

Від 1927 року мешкав у Коломиї та Гвіздці, займався адвокатською справою. 1941 року залишив земне життя і знайшов вічний спочинок у «Монастирку».

Про основні віхи життя і діяльності справжнього патріота своєї землі, який усе життя (а не тільки перед виборами, як сьогодні модно) присвятив служінню землякам, говорила у вступному слові начальник міського відділу культури й туризму Уляна Мандрусяк. Врочисту атмосферу створила святкова хода студентів педагогічного коледжу під звуки духового оркестру. Руханковий загін, не зважаючи на негоду, продемонстрував на радість усім присутнім молодечу запальність і гімнастичну вправність.

Відкрити пам'ятну дошку запросили міського голову Юрія Овчаренка, першого заступника голови райдержадміністрації Романа Панчука, організаторів і меценатів дійства Валерія Ковтуна й Михайла Петріва. Освятив історичну реліквію й поблагословив присутніх єпископ УГКЦ Микола Сімкайло. Про велич постаті Кирила Трильовського мовили директор коледжу, великий сподвижник, культурно-просвітницький діяч Коломиї, організатор різноманітних акцій, заслужений працівник освіти Валерій Ковтун, міський голова Юрій Овчаренко, адвокат Михайло Петрів (до речі, він вручив мерові дарчу грамоту, вона ж знайшла гідне місце в музеї історії міста). Владика Микола Сімкайло, благословивши всіх, наголосив, що в нинішній нелегкий час необхідно пам'ятати за Батька «Січі», всі партії повинні мати єдину мету – служити Богові й народу.

Голова міськрайонної організації Товариства політв'язнів і репресованих Дмитро Гриньків звернувся до молодих людей бути гідними послідовниками Трильовського, щоб їхні серця надихали на патріотичну хвилю так, щоб у Києві зрозуміли: молодь, вихована на геройських вчинках Шухевича й Бандери, вміє постояти за Україну. Лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка Михайло Андрусяк акцентував, що живемо в епоху, коли необхідно пильнувати незалежність, закликав не боятися нікого на своїй рідній землі, не лінуватися, не бути байдужими… Голова коломийської «Просвіти» Василь Глаголюк дякував молоді за участь у святі, за відтворення історичної пам'яті й підкреслив, що новим законопроектам щодо української мови потрібен рішучий спротив, заслін усім, хто зазіхає на основу основ нації.

Голова обласного об'єднання Всеукраїнського товариства ім. Т. Шевченка «Просвіта» Степан Волковецький говорив про загрозу, яка нависла над українською державністю, над національною історичною пам'яттю, місце і роль осередків «Просвіти», національно-демократичних партій, громадських організацій у теперішній політичній ситуації. Маємо зрозуміти, що є ми і є вони – внутрішні окупанти. Маємо протиставити їм несприйняття цієї чужинецької навали, проголосувавши проти неї на виборах.

Упродовж свята – відкритого уроку історії для студентів – звучали стрілецькі пісні і, зокрема, «Гей, там на горі «Січ» іде», написана К. Трильовським у Коломиї. Її виконали народний хор «Просвіта» й народна аматорська чоловіча капела «Жайвір» під орудою Романа Хімея та Михайла Гринюка. На завершення директор коледжу запросив усіх на стрілецьке свято, яке незабаром відбудеться на стадіоні за участю кількох сотень студентів.

…Кажуть, Україна починається з малої батьківщини, з кожного міста, села, вулиці, родини. Відрадно, що в нашому місті є люди, які вболівають за долю Коломиї, за її майбутнє, за її самобутність, не дають загаснути ватрі меценатства й подвижницької праці, об'єднують людей, збагачують українським духом, сприяють розвою національної культури.

Мирослава ГРУШЕВСЬКА,
просвітянка

ТВОРЧІСТЬ САМОДІЯЛЬНА

ТАНЦЮЄ «ЯМНИЧАНКА»

В грудні 2006 року при Ямницькій загальноосвітній школі за підтримки дирекції та профспілкової організації ВАТ «Івано-Франківськцемент», сільської ради відкрили дитячу студію «Ямничанка» – супутник відомого Народного танцювального ансамблю «Карпати», який діє вже сорок років. Треба віддати належне репетиційній базі, про яку подбали закохані в танець турботливі організатори й керівники студії – балетмейстер Ярослав Семкович, який почав танцювати з чотирьох років, хореограф Георгій Железняк – леґенда танцювального мистецтва, акомпаніатор Петро Харук, який ще зі школи грає на баяні.

Минає час, і танці в Ямницькій школі стають програмним уроком, а танцювати в «Ямничанці» для ямницьких школярів стало престижно. Діти за цей час не тільки вивчили українські танці, а й активно виступають перед односельцями. Директор БК Євген Галька говорить, що жодний концерт без «Ямничанки» не був би таким колоритним. А яке надзвичайне танцювально-музичне театралізоване свято зробили з участю танцюристів «Ямничанки», «Карпат», хористів і солістів села на Івана Купала – можна кіно відзняти й розсилати у всі кінці світу.

Директор школи Наталя Хмілевська радіє за дітей, адже дитячий колектив став зовсім іншим відтоді як запрацювала студія, у всіх з'явився інтерес до танцю (і у батьків, до речі, також). До «Ямничанки» просяться не тільки першокласники, а й дошкільнята. У школі покращилась дисципліна, бо якщо не дотягуєш у навчанні чи поведінці, то в концерт не включать. А всі ж хочуть танцювати, виступати. Тож і успіхи в оглядах танцювальних колективів неабиякі. Слід віддати належне Ярославу Семковичу, який є вихованцем Дани Пономаренко й Людмили Коропчук – для нього танцювальний колектив завжди був великою дружною сім'єю, зв'язки з якою і досі не перериваються. В такому дусі він виховує юних танцюристів.

Не уявляють себе без танців ні керівники, ні діти. Ото як заграє запальна «Гуцулка», «Українська полька» – в барвистих костюмах, як птахи, злітають у танці «ямничанята». Аж замилуєшся, каже голова сільради Іван Ковальчук, аж сльози на очах від радості виступлять. Чи проводи в армію святкує село, чи весілля – як тут обійтися без «Голубки», «Увиванця», «Подоляночки», «Ми з Прикарпаття». Вже біля двадцяти танців поставлено й танцюють в ансамблі близько 100 осіб. А старшокласники сміло можуть змінити учасників «Карпат».

Приглядається до «Ямничанки» й заслужений артист України Іван Куриляк – балетмейстер «Гуцульського ансамблю», адже добрі танцюристи всім колективам потрібні. І в Інституті культури ПНУ ім. В. Стефаника є спеціальність «хореографія». Тож ніколи не замулиться й не вичерпається джерело народного танцю, бо є вчителі, які віддають свою любов, свої серця і вміння, і є охочі до танцю юнаки та юнки, які продовжують цю благородну справу.

Любов ХУДИК

На світлині: керівники «Ямничанки» Георгій Железняк – хореограф, Ярослав Семкович – балетмейстер, Петро Харук – баяніст-акампанітор зі своїми вихованцями.

ІМЕНА

ПРИПХАНИ

«Нікчемний той нарід, який не шанує своїх борців за волю».
Кардинал Йосиф Сліпий

…У скрижалі історії нашого краю рясні рядки вписали Припхани – представники родоводу, який з давніх-давен побутував у Княгинині-Селі та в Пасічній (нині – в межах Івано-Франківська). З цього українського патріотичного роду вийшли династії вчителів, лікарів, видатних спортсменів. У душі й серця галицького українства вони сіяли добре, розумне, світле, працею своєю, повсякденною діяльністю звеличували рідну землю й народ, що віками побутував тут.

Із родоводу Припханів народними вчителями були Іван, Юрко, Михайло… Як згадував мистецький діяч і дириґент Остап Д. Пицко, брати брали участь у церковному хорі, а **Іван Припхан** «мав потужний грімкий бас-баритон. Починав від піано й повільно розвивав до фортисимо в тому місці, де приходять слова «Пасха нетлінная». Коли б була близько запалена свічка, напевно згасла б від такої сили голосу».

У 30-их роках минулого століття брати активно працювали в товаристві «Взаїмна поміч українського учительства», 5 липня 1935 року були делеґатами його з'їзду.

Осібно варто згадати педагога **Михайла Припхана,** який народився 3 вересня 1891 р. в с. Пасічна. Закінчив учительську семінарію (1911). Біль і страждання, духовні потрясіння люду, що не вбираються в одежу слова, пережив у часі Першої світової війни як свідок трагедії рідного народу. Але розверзлося небо: рідний народ повстав на прю за свою національну честь і гідність, за свою волю. Тож Михайло Припхан у 1918–1920 роках – учасник національно-визвольних змагань: він – стрілець УСС, чотар Української Галицької Армії, що пережила трагедію «чотирикутника смерті» й поразку національно-державницьких надій. Опинився у Чехо-Словаччині. Згодом повертається до рідної Галичини. Дійсність на батьківській землі вразила Михайла Припхана. Але не опустилися його руки. Розумів: потрібно братися за працю – освітню. І він іде в школу: працює народним учителем у селах Добровляни й Драгомирчани. Не полишив Михайло рідну вчительську ниву й при інших режимах. З 1944 р. він – учитель Лисецької середньої школи, потім – інспектор Лисецького районного відділу народної освіти. 1947 року народний учитель Михайло Припхан пішов у засвіти.

Нелегкий педагогічний шлях пройшов і його брат – **Юрій Припхан,** який народився в Княгинині 19 червня 1884 р. Закінчив Княгининську початкову школу й Станиславівську учительську семінарію. У 1910–1930 рр. – довголітній учитель у селі Бринь (нині – Галицького району). Він домігся спорудження школи, заснував у селі читальню «Просвіти», організував хор і драматичний гурток. Польська окупаційна влада вороже сприймала патріотичну діяльність українського вчителя, тому й перевели Юрія Припхана за межі рідної Галичини – за Варшаву. Та з вибухом Другої світової війни вчитель-патріот повертається до рідного порога й у 1939–1942 роках працює директором школи у Княгинині (після війни – семирічна школа № 6). Помер народний учитель 5 листопада 1942 р. у Станиславові. Похований на цвинтарі по вул. Церковній.

У родоводі Припханів цікавою особистістю був **Маркіян Припхан,** який народився в лютому 1912 р. у с. Княгинин. Юнак зумів здобути вищу освіту після закінчення Станиславівської гімназії. Вісімнадцятирічним він дістається столиці Австрії Відня, де й здобуває медичну освіту. Усе свідоме життя пропрацював лікарем у Відні (став громадянином Австрії), але ніколи не забував свого коріння й рідної України. Зі здобуттям незалежності України Маркіян Припхан постійно надавав матеріальну допомогу студентам-українцям, церквам, творчим художнім колективам. На свої кошти у передмісті Відня він придбав триповерховий будинок, в якому розташувався «Український дім в Австрії» і яким нині опікується посольство України в Австрійській Республіці. В цьому будинку бували державні діячі України, офіційні делеґації Івано-Франківська й області. Маркіян Припхан опікувався луганським дитячим будинком, надавав фінансову й матеріальну допомогу сиротинцям, активно підтримував творчу молодь. Лікар-патріот, меценат помер 2006 року в Австрії, але заповів поховати себе на рідній землі – у Княгинині, біля могили його рідних. 30 серпня 2006 року його поховали на Княгининському цвинтарі.

…Рідну землю спортивною майстерністю прославляли й спортсмени-футболісти, баскетболісти, тенісисти, плавці з родоводу Припханів – за польської окупації, за німецьких займанців і на чужині – на вимушеній еміґрації. Серед них – двоюрідні брати **Роман Орест Припхан і Роман Богдан Припхан.** Ще коли вони були учнями, в 1934–1937 рр., виступали під криптонімами (бо учням було заборонено належати до позашкільних спортивних клубів) у станиславівських товариствах «Пролом», «Сокіл», «Вихор» та ін., а згодом – у дружині «Дніпро». На тих змаганнях вони завжди лідирували, команди, в складі яких вони були, здобували призові місця, побивали найкращі польські спортивні команди. У 1940–1941 рр. Роман Богдан Припхан був членом спортивної команди Львівського університету, тренером якої був його брат Роман Орест Припхан. Ця команда 1940 р. на змаганнях з футболу і плавання у Дніпропетровську завоювала призові місця.

У 1942 р., під час німецької окупації, Роман Богдан Припхан як організаційний референт очолював спортивне товариство «Черник». Це товариство було чи не найвартіснішою командою краю (поряд із товариствами «Заграва» (Станиславів-Гірка), «Довбуш» (Коломия), «Скеля» (Стрий), «Україна» (Львів). Роман Богдан тренував і жіночу волейбольну команду товариства «Черник», яка змагалась із командою «Заграва» у Чорткові й Коломиї. Вона успішно виступала навесні 1943 р. на Спортивному святі.

Брати на теренах Західної України задавали напрям і тон у плавальному спорті. Їхня команда плавців у складі команди «Черник» брала участь у крайових змаганнях із плавання у Львові, що відбулися восени 1942 і 1943 років. Обидва рази «Черник» виборював командну першість, а індивідуальними переможцями теж стали брати: Роман Орест – в довільному стилі й горилиць, Роман Богдан – у довільному стилі.

Припхани уславили український спорт у різних світах скитальщини. До речі, Орест був одним із найкращих українських спортсменів на еміґрації в Німеччині. Брати вважалися одними з найкращих гравців з тенісу (пінґ-понґу). 1948 р. на тенісному чемпіонаті в Ашафенбурзі (Німеччина) вони вибороли друге й третє місця (на першому місці був станиславівець Є. Радивил). Брати Припхани були основними змагунами української команди «Січ» у Реґенсбурзі (Німеччина).

Нащадкам родоводу Припханів є чим гордитися – славними ділами в ім'я української справи їхніх попередників – дідів, прадідів, далеких і близьких родичів з Припханів. Імена ж Припханів, про які ми згадали, варті нашої пам'яті й визнання їхньої самопожертви в ім'я України.

Володимир МОРОЗЮК,
член Національної спілки письменників України

З РОСИ І ВОДИ!..

СПАСИБІ, ДРУЖЕ!

Несторові Мартинцю в час 55-річчя

Життя спливає, мов ріка,
Крізь спеки й стужі.
За пташку мрії у руках
Спасибі, Друже!

Дарує доля срібноцвіт
І жовті ружі.
За громадянський наш політ
Спасибі, Друже!

Ми – лиш чорнобильці, проте
Борнею дужі.
За наше братство золоте
Спасибі, Друже!

Вкраїни сонячну мету
Сніг не задушить.
За пісню вірності святу
Спасибі, Друже!

Любов'ю славен ювілей
І свято кружить.
За щастя жити для людей
Спасибі, Друже!

Микола СИМЧИЧ

ПОСТАТІ

ТО БУВ БОРЕЦЬ

Академія до 310-річчя Олекси Довбуша

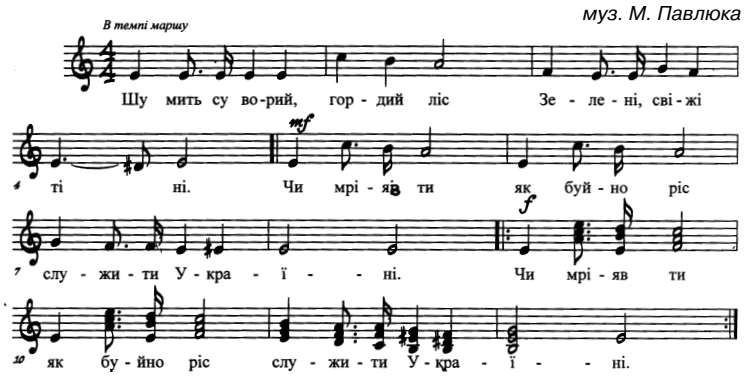
В Івано-Франківському державному історико-меморіальному музеї народного героя Олекси Довбуша відбулася урочиста академія, присвячена 310-річчю народження та на згадку про 265-річчя загибелі Олекси Довбуша. Перед присутніми виступили доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік АН ВШ України, засновник музею Володимир Грабовецький, начальник управління культури облдержадміністрації Володимир Федорак, начальник відділу охорони культурної спадщини та музейної роботи управління культури облдержадміністрації Андрій Давидюк, науковці, представники громадськості.

Молебень за Олексу Довбуша відслужив настоятель катедрального собору Святого Воскресіння Христового УГКЦ о. Юрій Новицький. У перебігу академії відбулася наукова конференція «Карпатське опришківство і Олекса Довбуш у європейському контексті національно-визвольних рухів XVI–XVIII ст.», на якій озвучили проблематику початкового періоду виступів О. Довбуша, версії угорського походження його родини та ін. Під час роботи конференції була експонована виставка наукових праць Володимира Грабовецького про життя й боротьбу Олекси Довбуша.

А. Ч.

ПІСНЯ ЛІСОВІ

сл. Марка Боєслава
муз. М. Павлюка

Весь чар горбів, яру
Віддав для України.
Повстанцям ти як вірний друг –
Вірніший від родини.

Виховуй вольність та борців –
Завзяте покоління,
Дай тугість м'язам конарів,
Дай жилам від коріння.
Дай тугість м'язам конарів,
Дай жилам від коріння.

Холодний кріс, як вірний друг,
Колиба, мов коханка.
Як помста з Дону до Карпат –
Чатує партизанка.
Як помста з Дону до Карпат –
Чатує партизанка.

Шуми суворий, гордий ліс,
Зелені свіжі тіні.
Яку ж ти послугу приніс
На славу Україні.
Яку ж ти послугу приніс
На славу Україні.

ПАМ'ЯТЬ

ТИХИЙ ЛИЦАР НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Рік тому відійшов у вічність Великий Українець Володимир Малкош. Голова Галицького братства вояків УД УНА «Галичина», член Братства ОУН–УПА, колишній підстаршина Дивізії «Галичина», політв'язень сталінських концтаборів.

Я познайомився з Володимиром Малкошем під час ушанування полеглих дивізійників під Бродами 24 липня 2005 року. Сивий і стрункий, стриманий, сповнений внутрішнього світла й чистоти. Видно було, що зазнав він багато ударів і втрат у своєму житті, але про це не говоритиме, бо не в його характері нарікати на долю. Що випало, те випало! Головне, що пощастило Україні служити та ще й зі зброєю в руках.

Ми сфотографувались біля могил його побратимів. Це була єдина спільна світлина і єдина наша зустріч. Звичайно, ми листувались, спілкувались по телефону. Остання розмова була напередодні його смерті. Я з радістю повідомив старого вояка, що нарешті справа сотника Дивізії «Галичина» Івана Ремболовича в наших руках.

Володимир Малкош із середини 90-их років добивався в Управлінні СБУ в Івано-Франківській області дозволу ознайомитися з нею. І йому реґулярно відмовляли, на тій підставі, що, мовляв, Ремболович – колаборант, під час Другої світової співпрацював з німцями. З людожером Сталіном, який знищив мільйони українців, бачте, співпрацювати, можна, а от з німцями, які руйнували російську тюрму народів, не можна.

Я теж не раз намагався добитися цієї справи, бо хотів написати книгу про Івана Ремболовича – учасника двох світових воєн та двох визвольних епопей нашого народу – організатора Вільного козацтва, підполковника армії УНР, героя Другого зимового походу, сотника Дивізії «Галичина», учасника націоналістичного підпілля на Прикарпатті й Гуцульщині в 1944–1949 роках. Це – наш Рембо, справжній, не кіношний...

І ось напередодні вічності Володимир Малкош дізнався, що його боротьба увінчалася успіхом – завдяки сприянню Володимира В'ятровича копія справи лежить на моєму столі і я пишу книгу про його бойового товариша.

Володимир Михайлович Малкош народився 12 січня 1924 р. у княжому місті Перемишлі, в якому на той час уже правили поляки. Що творили вони на перемиській землі, можна дізнатися зі спомину земляка В. Малкоша – сотника Галицької армії Івана Андруха, який народився під Перемишлем у с. Батестрашиці, «на рубежі українсько-польському, де велася постійна боротьба між українцями й поляками» (вислів Івана Андруха). Тоді всі змалечку ставали українськими шовіністами, бо тільки так можна було відстояти своє у боротьбі з польською шовіністичною державою. Принаймні, такий шлях пройшов Іван Андрух.

Освіту Володимир Малкош здобував в українській гімназії в м. Ярославі, а в час Другої світової війни закінчив ще й підстаршинську школу протитанкових стрільців. Очолював сотенний почт штабної сотні протитанкового дивізіону. Під час боїв під Бродами був заступником командира чоти. Після розгрому Дивізії вступив до сотні УПА «Лева»...

Московські кати оцінили патріотизм Володимира Малкоша в 15 років каторжних робіт. Покарання відбував у Норильську. Був учасником Норильського повстання 1953 року.

У час відлиги термін ув'язнення скоротили до 10 років, і 10 січня 1956 року він вийшов на волю. Того ж року одружився з Мартою Ганушевською, дочкою священика, яка щойно повернулася із заслання з Хабаровського краю. Багато років співробітники КҐБ переслідували пана Володимира, не давали спокою ні йому, ні його Марті.

Наприкінці 80-их і на початку 90-их років Володимир Малкош взяв активну участь у розвалі імперії. Діяв у лавах товариств «Меморіал» та «Надсяння», Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих. 1992 року став ініціатором створення Івано-Франківської станиці Галицького братства колишніх вояків Першої української дивізії «Галичина». Був обраний головою цієї взірцевої ветеранської організації. Багато писав до газет і журналів про Дивізію та своїх побратимів, вимагав від влади визнати вояків Дивізії «Галичина» борцями за незалежність України, виступав у школах, військових ліцеях та вищих школах, висилав книжки про Дивізію у всі університети країни, брав участь у вшануваннях борців за волю України – у Бродах, Крутах, Базарі, Львові, Івано-Франківську, в Австрії, домігся перейменування однієї з вулиць Івано-Франківська на вул. Української дивізії, а 2005 року завдяки івано-франківській станиці з'явилася в місті й вулиця Дмитра Паліїва, старшини Галицької армії та Дивізії «Галичина».

Разом зі своїм заступником, Михайлом Муликом, за сприяння дивізійників діаспори видав 8 книг про Дивізію «Галичина», серед них і його власні «Спогади з-під Бродів», а також його книжечка «Українська дивізія у світлі «леґіонової» політики в XX столітті».

Дочекався Володимир Малкош і того дня, коли Івано-Франківська міська рада народних депутатів визнала вояків Дивізії «Галичина» борцями за волю нашого народу.

Прощаючись, союзянки заспівали «Чуєш, брате», «Умер козак». Так, умер тихий лицар...

Для мене він був символом нескореної України.

Ми все зробимо, батьку-отамане, щоб кров наших лицарів проросла в серцях нашого й наступних поколінь козацьким завзяттям, неспокоєм, нестримним бажанням панувати «у своїй сторонці».

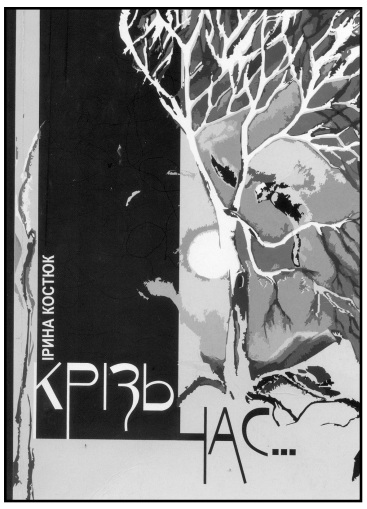
Схиляємо перед Вами голови за життя, прожите для України.

Вічна пам'ять!

Від імені Історичного клубу «Холодний Яр», товариства «Чорні запорожці»

Роман КОВАЛЬ

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

З такою збіркою поезій підійшла до свого високостя Ірина Костюк – викладач Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, уроджена Надвірної, знана художниця, учасниця багатьох мистецьких пленерів, красива жінка, любляча мати, прочанка. На презентації своєї збірочки в Обласній універсальній науковій бібліотеці ім. І. Франка пані Ірина не тільки читала свої поезії, але й дарувала музичні візиточки мелодійних задушевних пісень, які були, наче живі картини її пейзажів, натюрмортів, квіткових букетів. А ще вона приймала слова вдячності поціновувачів її таланту, учнів, родини й колеґ по пензлю.

Пропонуємо читачам кілька задушевних віршів Ірини Костюк.

Любов ЗОРІНА

СВЯТО ДИВ

А чи бачили фарби дивні,
Акварелі Неба й Землі,
Як веселкою мить злітала...
Чи було так у Вас в житті?
А чи чули Ви звуки Сонця,
Крик Сосни у пітьмі самоти?
Чи літали Ви білим Птахом
Серед сизої Сон-зими?
А чи крила Ваші сягали
Тих вершин неземних, далини?
Чи торкалися вуст печальних
Так бентежно серед Весни?
Цілували солодкі мрії –
Такі втомлені Восени?
А чи марили Ви ночами
Про вінчальний танок Зелен-злив?
Чи боялися Ви відчути
Незбагненний Життя порив?
А чи довго душа співала?
Чи було у Вас Свято див?

МИТЬ ЖИТТЯ

О мить життя,
Я істину твою стараюся пізнати
і не боюся падати й злітати,
бо так люблю цю мить життя!

Глибинну мудрість у Святім Письмі черпаю,
Шевченка й Стуса величаю в душі своїй,
І землю рідну, й рід свій відчуваю
Й низький уклін у серці їм складаю
за дар життя!

Чеснотами стараюся лиш жити,
благочестиво свій народ любити,
з якого вийшла я!

О Боже, дай же мудрості і сили
у правді і любові жить,
і щоб не тліти, а горіть,
Благослови, Великий Боже, мою мить!

ЩО НЕ КРАЙ, ТО ЗВИЧАЙ

ТРАДИЦІЇ І СУЧАСНІСТЬ: ТОЛОКА, ТОЛОКА...

(Закінчення. Поч. у № 38)

Дівчина 5: Йой, хлопці, ви з усього фіштифрашки зробите. Вам лишень ґзійка в голові. От вчує ґазда, та й не позволит танці зробити. Давайте ліпше «корчми» бавитисі.

Дід: Ну, добре, діти, ви тут бавтисі, а я йду до хати, бо я щось троха змерз. Ану лиш, парубче, поможи мені встати.

Хлопці піднімають діда й виводять за лаштунки.

Дівчина1: А хто буде розказувати?

Дівчина 2: Як хто? А Володя.

Володя: А чо зразу я?

Дівчина 2: Бо ти вмієш файно брехати.

Володя: Як так, то розказуйте собі сами.

Дівчина 1: Володику, не гнівайсі, то вона пожартувала.

Володя: Ну добре. То давайте скажу, хто як буде називатисі... *(роздає назви).* А до скількох кар граєм?

Дівчина 1: До одної, бо роботи не багато, то аби ще вспіти кари розіграти.

Володя: Всі знают, як грати?

– Всі.

– Знаєм.

– Зачинай, не тігни.

Володя: Для тих, хто забув, як бавитисі, повторюю: я розказую якусь небилицю і як скажу слово, яким названий хтось із вас, той має підняти руку і голосно сказати «Я». Як забувсі і не сказав, то Маруська забирає в него «кару» – щось, що належить тільки йому. Всьо, слухайте: одного літа мені надоїло сидіти вдома і я вирішив трохи помандрувати. ***Дорога*** привела мене до старої ***корчми.*** На ***подвір'ю,*** перед ***корчмов*** стояли дві ***брички,*** видко, якісь пани приїхали. Я відкрив ***двері,*** аби зайти до ***корчми,*** але зашпортався за ***поріг*** і впав під ***стіл.*** А під ***столом*** сидів ***кіт,*** та як зававкає, як скочит ***пани*** на коліна. ***Пані*** зі страху, як заверещит. Всі сі посхаплєли на ноги та й перевернули ***лавку, лавка*** впала на ***ведро*** з ***водов, вода*** вилліласі, а ***корчмар*** вхопив ***віник*** та й за мною, а я в ***двері*** та й втік.

Дівчина 2: Всьо, всьо, буде. Вже є по одній карі.

Володя: Сідай, Михайле, будеш за суддю.

Михайло сідає на стілець.

Володя: Що цій карі присудити?

Михайло: Розіграти кусок тої вистави, що грали на свєта в Народному домі.

Виконавець: А можна взєти когось аби мені помагав?

Володя: Можна.

Виконавець вибирає собі помічників.

Володя: Що цій карі присудити?

Михайло: Навчити всіх співати якоїсь пісні.

Виконують пісню «Тече річка невеличка». Після пісні виходить Саша.

Володя: Що цій карі присудити?

Михайло: Голуба погодувати.

Граються в «Голуба».

Михайло: Побавитисі «Микити».

Настя: А де я кочергу возьму.

Володя: Ондиво штахитина, скаче через неї.

Граються «Микити».

Голос із-за лаштунків: «Ми готові. Може виходити?».

Володя: Виходіт.

Грають фраґмент вистави Старицького «На Кожум'яках».

– Файно зіграли.

– Молодці.

На подвір'я виходить ґазда.

Ґазда: Ну, що – скінчили?

– Скінчили...

– Може забирати.

Ґазда: То збирайте, хлопці, та й несіт до комори.

Хлопці виносять кукурудзи і все начиння. Дівчата залишаються самі.

Дівчина 2: Пішов Андрій по баян, та й'го там приймило. Та й хлопців щось довго нема з комори. Олю, зачинаймо нашої.

Дівчата співають «Я в середу родилася».

На подвір'я виходять хлопці й музика. Всі співають коломийки.

Танцюють «падеспанець», «канаду», «голубку» і танцем виходять за лаштунки.

Завіса.

Концертні номери можна підставляти свої.

Методист з фольклору обласного Народного дому «Просвіта» Надія ГАРІДЖУК